

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Шаран В.Л.

15 вересня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ НАУКИ**

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

Освітня програма: Фізична терапія

Статус дисципліни: обов'язкова

Навчально-науковий інститут фізичної культури і здоров'я

Кафедра філософії імені професора В.Г.Скотного.

Мова навчання українська.

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	2	90/3	30	16	—	—	14	60	—	+	—
Заочна	1	2	90/3	8	4	—	—	4	82	—	+	—

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти (90 кредитів ЄКТС; 120 кредитів ЄКТС)

Розробник:

Стуканов М.А. кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії імені професора В.Г.Скотного.

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності:

Флюнт І.С., доктор мед. наук, професор

Схвалено на засіданні кафедри філософії імені професора В.Г.Скотного:

Протокол № 8 від 31 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Возняк В.С.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради історичного факультету.

Протокол № 4 від 31 серпня 2020 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 9 від 15 вересня 2020 р.

I. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни –

- Формування у студентів розуміння особливостей наукового пізнання, його відмінностей від інших форм пізнання, аналіз формальної структури наукового пізнання, ролі наукового пізнання в розвитку сучасної техногенної цивілізації;
- Формування у студентів корпусу знань, що стосуються історичних умов розвитку науки, соціально культурної детермінації якісних змін в розвитку науки, та аналіз якісної своєрідності науки на різних етапах її розвитку;
- Аналіз структури наукового знання, основних її рівнів, методів на форм, ролі наукової картини світу в формуванні світогляду сучасної людини;
- Дослідження механізмів перетворення науки, кількісних та якісних змін в методах, підходах та науковій картині світу на різних етапах її розвитку. Розуміння особливостей наукових революцій, та інновацій в науці;
- Вивчення сучасного етапу розвитку науки, особливостей її організації, цінностей. Дослідження особливостей розвитку окремих наук, особливостей фіксації об'єктів пізнання та їх структурування.
- Вивчення ролі науки в розвитку сучасного суспільного виробництва.
- Оволодіння студентами методами наукового пізнання та науковим світоглядом.

загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, прийняття обґрунтованих рішень;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність працювати в команді.

фахові компетентності:

- здатність впроваджувати сучасні наукові дані у практичну діяльність.

Програмні результати навчання:

- демонструвати позитивне ставлення до власної професії і готовність бути відповідальним за наслідки професійної діяльності перед суспільством;
- демонструвати уміння проводити самостійну практичну діяльність у сфері фізичної терапії та планувати свій професійний розвиток.
- критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики фізичної терапії, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження у професійну діяльність.
- визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.
- презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та іноземною мовами.

II. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст програми «Філософія науки» враховує, що студенти отримали базові знання з навчальних дисциплін: «Філософія», «Історія культури» і мають певний рівень банальної ерудиції в галузі природничих, технічних і математичних наук.

III. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Студенти повинні:

- знати основні етапи розвитку науки та особливості картини світу та методів пізнання характерних для кожного з них;
- знати авторитетні концепції розвитку науки, та особливості їх аргументації та спростування.
- вміти аналізувати особливості наукового пізнання та організації науки її етосу на сучасному етапі розвитку суспільства вміти довести можливість наукового пізнання взагалі та пізнання соціальної реальності ;
- вміти порівняти особливості наукового пізнання природи і суспільства;
- знати і вміти відтворити різні моделі детермінізму, а також спосіб інтерпретації онтології процесів які є характерними для кожної з них.

Здатності: Філософія науки в ідеалі повинна розвивати в людині раціональне, діалектичне, критичне і самостійне мислення, здатність на його основі приймати обґрунтовані відповіді на виклики часу, обставин і відповідати за них.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100)– оцінка «відмінно» – «5» (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу. Це означає, що він знає основні етапи розвитку науки та особливості картини світу та методів пізнання характерних для кожного з них; знає авторитетні концепції розвитку науки, та особливості їх аргументації та спростування та вміє ними користуватися; вміє аналізувати особливості наукового пізнання та організації науки її етосу на сучасному етапі розвитку суспільства; вміє довести можливість наукового пізнання взагалі та пізнання соціальної реальності; вміє порівняти особливості наукового пізнання природи і суспільства; знає і вміє відтворити різні моделі детермінізму, а також спосіб інтерпретації онтології процесів які є характерними для кожної з них Крім того для отримання відмінної оцінки студент повинен вміти відтворити логіку розвитку науки, аргументувати причини її трансформації, логіку різних концепцій розвитку науки, наявні класифікації і логіку їх побудови, та виконав усі види навчальної роботи творчо і на належному рівні.

В (82 – 89)– оцінка «добре» – «4» (вище середнього рівня з кількома помилками): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу. Це означає, що він може виділити основні етапи розвитку науки та особливості картини світу та методів пізнання характерних для кожного з них; може відтворити більш менш точно авторитетні концепції розвитку науки, та особливості їх аргументації та спростування та вміє ними користуватися; вміє аналізувати особливості наукового пізнання та організації науки на сучасному етапі розвитку суспільства проте допускає незначні неточності в їх інтерпретації; потребує незначної підтримки для впевненості у власній відповіді; виконав всі види навчальної роботи з достатніми елементами творчого підходу.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок):отримує здобувач, який виявив достатні знання навчального матеріалу, відтворює програмний матеріал може чітко визначити особливості наукового пізнання в порівнянні з іншими видами пізнання, може більш менш точно виділити основні етапи розвитку науки, хоч і допускає певні неточності в характеристиках історично-конкретної картини миру і методів наукового пізнання, вміє без суттєвих помилок аналізувати особливості організації науки на сучасному етапі розвитку суспільства та її етосу, розуміє особливості і роль принципу детермінізму в науковому пізнанні і може з певним рівнем точності порівняти різні моделі детермінізму в науковому пізнанні, розуміє в цілому особливості онтології науки Допускається розкриття центральних тем з допомогою додаткових питань. Відповіді на

питання можуть включати певні (суттєві) неточності; проблеми розкриватися дещо шаблонно і схематично.

Д (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3» (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмний матеріал, слабо орієнтується в «базі даних» науки і її концепціях, з помилками відтворює особливості наукового пізнання та не може точно виділити її методи, виконав більшість із запропонованих видів навчальної роботи, проте не достатньо самостійно і творчо

Е (60 – 66) – оцінка «достатньо» – «3» (*виконання задовольняє мінімальним критеріям*): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмний матеріал, зовсім не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; не має чіткого розуміння методології і онтології науки, але виконав більшість із запропонованих видів навчальної роботи, проте не достатньо самостійно і творчо.

ФХ (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (*з можливістю повторного складання*): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допускає істотні помилки у відповідях на запитання, не вміє застосувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; не виконав усіх видів навчальної роботи.

Г (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2» виставляється здобувачеві, який не володіє програмним матеріалом; не виконав усіх видів навчальної роботи, але при наполегливому опитування може «пригадати» деякі фрагментарні факти і схеми з курсу філософії науки.

V. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- опитування та тестування на семінарських заняттях;
- опитування з метою виявлення якості самостійної роботи;
- усний екзамен.

VI. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття науки.

Роль науки в сучасному суспільстві і апологія філософії науки.

Історична і предметна складність, плюралізм науки і проблема визначення її універсальних характеристик.

Наука як пізнавальна діяльність.

Наука як соціальний інститут

Тема 2 Передумови і причини виникнення науки. Виникнення теоретичного мислення в Стародавньої Греції.

Історичні і соціальні передумови виникнення науки. Протонаука цивілізацій Стародавнього сходу.

Місце і необхідність теоретичного мислення в структурі грецької цивілізації.

Особливості науки стародавніх греків.

Тема 3. Виникнення і розвиток сучасної науки. Класична і некласична науки.

Світоглядні і теоретичні засади критика и руйнування антично-середньовічної космології і онтології.

Обґрунтування необхідності поєднання теорії і практики як основи розвитку експериментальної науки.

Утвердження гіпотетико-дедуктивної методології пізнання та спростування некритичного емпіризму Аристотеля.

Світоглядні наслідки розвитку і панування раціонального мислення і науки в культурі Нового часу.

Поняття наукової раціональності, експлікації онтологічних і гносеологічних аспектів наукової раціональності науки класичного періоду.

Зміни предметного поля науки і обмеженість класичної раціональності на некласичному етапі її розвитку.

Особливості некласичної раціональності.

Постнекласична наука – особливості предмету, методу і світогляду.

Трансформації раціональності в сучасній науці і суспільстві.

Тема 4 Рівні наукового знання та пізнання.

Структура емпіричного знання.

Структура наукової теорії.

Співвідношення емпіричного і теоретичного знання.

Метатеоретичний рівень наукового пізнання.

Методи емпіричного дослідження.

Наукове спостереження.

Вимірювання

Гносеологічна функція приладів в емпіричному дослідженні.

Абстрагування і абстракція в структурі емпіричного знання.

Індукція, фальсифікація, екстраполяція.

Методи теоретичного пізнання.

Ідеалізація.

Формалізація.

Математичне моделювання.

Рефлексія як основний метод мета теоретичного пізнання в науці.

Тема 5 Зміни предмету і методів філософії науки в процесі історичного розвитку.

Формування проблематики філософії науки в процесі розвитку позитивістської філософії.

Концепція сутності і розвитку науки в творчості К. Поппера.

Механізми відтворення і розвитку науки в концепції Т.Куна.

Конкуренція дослідницьких програм як основа розвитку наукового знання в концепції І.

Лакотоса.

Полані, Тулмін, Фейєрабенд о механізмах відтворення і розвитку науки.

Тема 6 Історичний розвиток формальних і неформальних інститутів науки. Етос науки.

Формування інфраструктури інтелектуальної і теоретичної діяльності у середньовічному суспільстві.

Виникнення науки сучасного типу та її інституалізація у 16-18 ст. у Європі.

Класичний період в розвитку науки. Оформлення дисциплінарної структури.

Зміни організації, структури науки, місця в суспільстві в процесі перетворення науки в безпосередню продуктивну силу.

Особливості форм спілкування в науковому співтоваристві і трансляції знань. Інтелектуальні мережі, їх організація та призначення.

Універсальні імперативи, принципи відповідно з якими повинні діяти вчені в інтерпретації Р. Мертон.

Логіка розвитку науки і проблеми соціальної відповідальності.

Використання наукових досягнень і проблема соціальної відповідальності.

Свобода досліджень і соціальна відповідальність.

Тема 7 Наука – основа економічного і соціального прогресу сучасного суспільства.
Закономірності розвитку науково-технічного потенціалу розвинених країн.
Особливості сучасного етапу інтеграції науки і виробництва.
Науково-технічний прогрес і сучасна держава.

Тема 8 Філософські проблеми сучасної наукової картини світу.

Поняття, еволюція і функції наукової картини світу.
Загальні принципи і закони на засадах яких формується наукова картина світу.
Універсальний еволюціонізм – основа сучасної наукової картини світу.
Універсальна концепція Всесвіту в теоріях сучасної астрофізики.
Універсальна історія та її концептуальний каркас. Модель Снукса-Панова.
Місце наук про життя в структурі наукової картини світу.
Антропний принцип в сучасній НКС.
Загальна характеристика сучасної наукової картини світу.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

- Поняття науки.
- Передумови і причини виникнення науки. Виникнення теоретичного мислення в Стародавньої Греції.
- Виникнення і розвиток сучасної науки. Класична і неklasична науки.
- Рівні наукового знання та пізнання.
- Зміни предмету і методів філософії науки в процесі історичного розвитку.
- Історичний розвиток формальних і неформальних інститутів науки. Етос науки.
- Наука – основа економічного і соціального прогресу сучасного суспільства.
- Філософські проблеми сучасної наукової картини світу

VII. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни передбачає: опрацювання монографій і статей з тематики філософії науки. Результат роботи: - написання конспектів

1. Опрацювати книгу Ж.П. Вернана «Происхождение древнегреческой мысли»
<http://www.sno.pro1.ru/lib/ver/>
2. Опрацювати текст Койре Анри Очерки истории философской мысли і законспектувати дві статті «От мира «приблизительности» к универсуму прецизионности» «Галилей и Платон»
<https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=2757516>
3. Опрацювати книгу Койре Анри О замкнутого мира к бесконечной вселенной
<https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=4514599>
4. Опрацювати книгу Флека Людвиг Возникновение и развитие научного факта
<https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3204249>
5. Опрацювати книгу Куна Томаса. Структура научных революций http://www.bim-bad.ru/docs/kuhn_structure_of_scientific_revolutions.pdf Опрацювати книгу Поппера Карла Логика и рост научного знания <https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3671181> Опрацювати книгу Лакатос Имре. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ. История науки и ее рациональные реконструкции <https://www.twirpx.com/file/1423781/>
6. Опрацювати книгу Мирский Э.М., Юдин Б.Г. (ред.). Научная деятельность. Структура и институты <https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=4403483>
7. Опрацювати книгу Еськова К. История Земли и жизни на ней
https://booksafe.net/read/eskov_kirill-istoriya_zemli_i_zhizni_na_ney-19731.html#p7

Опрацювати книгу Лейн Ник. Вопрос жизни. Энергия, эволюция и происхождение сложности <https://www.twirpx.com/file/2470111/>

VIII. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється усними відповідями на семінарі, домашніми письмовими роботами, обговоренням переглянутих відео та екзаменом.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність				Спідс.
Відповіді на семінарських заняттях	Контрольна робота	Усні обговорення з метою виявлення якості засвоєння знань	Спот.	
60	20	20	100	100
Коефіцієнт погодження			0,6	0,4
Максимально можлива сума балів			60	40
Разом			100	

Кількість балів, що виставляється за семінарське заняття, враховує: усне опитування студентів; вміння відповідати на контрольні запитання та здатність знаходити варіанти творчого підходу до питань.

Облік успішності за усні виступи на семінарських заняттях студентів групи ведеться за чотирибальною шкалою. Бали за усні відповіді обраховується за формулою: $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$ де $K=60$, A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні змістового модуля, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не менше двох оцінок), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка за усні виступи. Кількість балів x заокруглюють до цілих. Якщо середня оцінка поточного контролю менша за 2,5, то $x = 0$.

Підсумкова оцінка за семестр $S_{\text{сум.}} = 0,6 S_{\text{пот.}} + 0,4 S_{\text{підс.}}$, де $S_{\text{пот.}}$ – кількість балів за поточний контроль, $S_{\text{підс.}}$ – кількість балів за підсумковий контроль (екзамен)..

Екзамен за талоном № 2 і перед комісією проводиться в письмово-усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

IX. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Не передбачено

X. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНІ

1. Азимов Айзек Краткая история биологии. От алхимии до генетики / Пер. с англ. Л.А. Игоревского. — М.: ЗАО Изд-во Центрполиграф, . 2002. - 223 с.
2. Вернадский В.И. Научная мысль как планетное явление/Отв. ред. А.Л. Яншин М.: Наука, 1991. – 270 с.
3. Вернан Ж-П Происхождение древнегреческой мысли. – М.: Прогресс, 1988. – 234с.

4. Гайдено П.П. Эволюция понятия науки (XVII-XVIII вв.). М.: Либроком, 1987 г. – 568с.
5. Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности. Пер. с англ. и француз. М.: Прогресс, 1990 г. – 495с.
6. Еськов К.Ю. История Земли и жизни на ней: От хаоса до человека. М.: НЦ ЭНАС, 2004. – 312с.
7. Казначеев В. П., Спирин Е. А. Космопланетарный феномен человека. Проблемы комплексного изучения. - Издательство: Наука. Сибирское отделение, 1991 г. – 304с.
8. Койре А. Очерки истории философской мысли. О влиянии философских концепций на развитие научных теорий. М.: Прогресс, 1985 г. – 286с.
9. Косарева Л.Н.. Социокультурный генезис науки: философский аспект проблемы. М.: Наука, 1989 г. -160 с.
10. Кун Томас. Структура научных революций. - М.: Изд. АСТ, 2003 г. - 608ст.
11. Лакатос И. Избранные произведения по философии и методологии науки М.: Академический Проект, Трикта, 2008. – 480с.
12. Лекторский В.А.. Эпистемология классическая и неклассическая. М.: Едиториал УРСС, 2009 г. – 256с.
13. Лейн Ник. Вопрос жизни. Энергия, эволюция и происхождение сложности М.: АСТ, Corpus, 2018. — 500 с.
14. Малкей М. Наука и социология знания. М.: Прогресс, 1983 г. – 256с.
15. Мамчур Е.А.. Проблемы социокультурной детерминации научного знания. М.: Наука, 1987 г. – 125с.
16. Мирский Э.М., Юдин Б.Г. (ред.). Научная деятельность. Структура и институты. – М.: Прогресс, 1980 г. – 430с.
17. Моисеев Н.Н.. Современный рационализм. М.: МГВП КОКС, 1995 – 376 с.
18. Никифоров А.Л. Философия науки: история и методология. - М.: Дом интеллектуальной книги, 1998. - 280 с.
19. Огурцов А.П. Дисциплинарная структура науки: Ее генезис и обоснование. М.: Наука, 1988. – 256 с.
20. Поппер. К. Логика и рост научного знания. М.: Прогресс, 1983. - 605 с.
21. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: Новый диалог человека с природой: Пер. с англ./ Общ. ред. В. И. Аршинова, Ю. Л. Климонтовича и Ю. В. Сачкова. — М.: Прогресс, 1986.—432 с.
22. Принципы историографии естествознания. XX век. /Отв. ред. И.С. Тимофеев. - М "Наука", 1993 – 359с.
23. Разум и экзистенция: Анализ научных и вненаучных форм мышления /Под ред. И.Т. Касавина, В.Н. Поруса ... В. Н. Поруса. - СПб : РХГИ, 1999. - 402 с.
24. Саган, К. С. Космос: Эволюция Вселенной, жизни и цивилизации / [пер. с англ. А. Сергеева]. — СПб.: Амфора. 2005. - 525 с.
25. Степин В.С. Теоретическое знание. М.: «Прогресс-традиция», 2000. — 744 с.
26. Степин, В.С. В.Г. Горохов, М.А. Розов. Философия науки и техники. М.: Гардарики, 1996 г. – 400с.
27. Стивен Хокинг, Леонард Млодинов Кратчайшая история времени /; [пер. с англ. Б. Оралбекова под ред. А. Г. Сергеева]. — СПб. : Амфора. ТИД Амфора, 2006. - 180 с.
28. Традиции и революции в развитии науки. - М.: Наука, 1991. – 264 с.
29. Фейерабенд П.. Избранные труды по методологии науки. - М.: Прогресс, 1986 г. - 543с.
30. Философия науки / под ред. С.А. Лебедева: Ф56 Учебное пособие для вузов. Изд. 5-е, перераб. и доп. — М.: Академический Проект; Альма Матер, 2007. — 731 с.
31. Философия науки в вопросах и ответах. – Ростов н/Д: «Феникс» - 2006. – 352с.
32. Флек Людвиг Происхождение и развитие научного факта. – М.: Идея-Прес, Дом интеллектуальной книги, 1999. – 220с.

ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЫ

Rutrecker.org Философия <https://rutracker.org/forum/viewforum.php?f=995>

Философия науки и техники. Все для студента

<https://www.twirpx.com/files/science/phylosofy/phscience/>

Книжный клуб журнала «Элементы» <https://elementy.ru/bookclub>